

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Firkløveret 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold. Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Børnehuset Firkløveret er en del af område Asgård/kirstinedal, som udover Børnehuset Firkløveret også tæller 5 andre dagtilbud.

I Børnehuset Firkløveret har vi både en vuggestue- og børnehaveafdeling og vi er normeret til 117 børn. Vi har 4 vuggestuegrupper, hvor alle grupper har børn i alderen fra 0-3 år. I børnehaven er der 3 grupper i alderen 3-6 år. De ældste børn er de børn, der starter i SFO den 1. april det år de fylder 6 år.

Vi er optaget af og har særlig fokus på natur/udeliv, børnefællesskaber, bevægelse, inklusion og barnets sproglige udvikling. Alle fem parametre betyder en stor del for barnets generelle trivsel og udvikling. Vi har valgt vores fokuspunkter og profil ud fra, at vi ønsker at give børnene en så oplevelsesrig, lærerig, tryk og udviklende hverdag som muligt, når de er med os i Firkløveret. Vi ønsker bl.a. at styrke børnenes selvværdsfølelse, dannelse, kreativitet, nysgerrighed, samvær med andre, motorik og sprog. Vi arbejder med anerkendende pædagogik for at støtte det enkelte barn i netop deres udvikling. Ved at se og møde det enkelte barn med en positiv og anerkendende tilgang, får barnet de bedste udviklingsmuligheder.

Vi bryster os af at være et dagtilbud med en naturprofil og have det Grønne Flag. Derfor har vi et tæt samarbejde med en naturvejleder og friluftsrådet. En stor del af vores hverdag foregår udenfor med leg og aktiviteter, samt ture i lokalområdet.

I Firkløveret har vi madordning, hvor maden laves og tilberedes i vores eget køkken. Der tilbydes morgenmad, formiddagsmad, frokost og eftermiddagsmad. Vi lægger vægt på at maden indtages i rolige og harmoniske omgivelser, hvor fokus mellem voksne, børn og mad er i højsæde under måltidet.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Vi følger børnenes initiativer og på den måde inddrager vi og giver medbestemmelse til børnene over egen hverdag i Firkløveret. Vi møder børnene som de er netop denne dag - alle følelser er legale og vi rummer, støtter og guider børnene alt efter behov.

Leg og læring

Vi veksler mellem planlagte aktiviteter, hvor vi tilbyder børnene aktiviteter indenfor de seks læreplanstemaer, tilrettelagt efter børnenes alder, udvikling, kunnen og gruppedynamik og de børneinitierede lege, hvor børnene har mulighed for at udforske på egen hånd og i samspil med de andre børn eller voksne.

Børnefællesskaber

Vi dyrker børnefællesskaber både i den børneinitierede leg, hvor børnene selv finder sammen om et fælles tredje og i de planlagte aktiviteter hvor fællesskaberne sammensættes af de voksne efter alder, formåen, relationer og interesse.

Praksiseksempel:

En pædagog igangsætter en leg med dukker, med fokus på at skabe et børnefællesskab om det fælles tredje. 2-3 børn overtager legen og pædagogen træder tilbage og tager en passiv rolle. Hun byder kun ind når børnene søger hendes hjælp eller ved optræk til konflikter.

Pædagogisk læringsmiljø

Vores mål er, at udvikle børnenes fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed og sociale kompetencer via fælles børnerelationer. Dette vil vi blandt andet gøre for at styrke børnenes selvværd og identitet.

I vores pædagogiske praksis tilstræber vi at planlægge tid til børns leg i forskellige fællesskaber og aldersgrupper. Dette sker med en opmærksomhed på barnets aktuelle og individuelle behov og nærmeste udviklingszone.

Aktiviteter

I tidsrummet mellem kl. 8 og 12.00 er børnene sammen med deres egne stuer. Børnene tilbydes aktiviteter indenfor de forskellige læreplanstemaer, både som enkeltstående aktiviteter, længere temaperioder, og ture ud af huset.

Fri leg/ børneinitieret leg

Hver eftermiddag leger børnene frit, her er der mulighed for at børnene kan vise vejen og det pædagogiske personale kan følge børnenes initiativer og lade sig inspirere til fremtidige aktiviteter og projekter.

Overgange

Ved overgange f.eks. fra inde til ude, fra vågen til lur osv. deltager børnene aktivt og støttes i det omfang der er behov. Vi deler børnene i mindre grupper, så der er god tid til at øve f.eks. selvhjulpenhed.

Måltider

I Firkløveret har vi ved alle måltider fokus på selvhjulpenhed, fællesskaber og sproglig udvikling. Børnene smører selv deres rugbrødsadder, øser selv pasta, ris, kødsovs mm. op på deres tallerken. Vi har en opmærksomhed på sammensætningen af børn i forhold til alder, relationer, sprog og deler børnene i mindre grupper ved bordene. Efter måltidet støttes børnene i at bære deres tallerken og bestik over på rullevoغن og smide madrester i skraldespanden.

Praksis eksempel 1:

Vi har haft tema om Arktis, her har vi "bygget" et isbjerg med hul i isen og fisket efter fisk (magnetfiskestang og magnet fisk). Vi har bygget en iglo og lavet et lege bål hvor vi "stegte" og smagte rejer, der havde været på bålet.

Vi har lavet isbjørne og pingviner med velcro på, så børnene kunne sætte dem forskellige steder på stuen. Vi har tegnet og malet sneugler, sneharer, isbjørne og sæler. Vi har klippet og limet sneugler. Vi har leget med blå is (isterninger).

Praksis eksempel 2:

Vi valgte at afholde børneyoga hver dag i en uge. Når vi laver børneyoga, har vi fokus på ro både den ydre og indre ro, fællesskab og bevægelse. Vi ønsker at børnene mærker sig selv og oplever hinanden i den ro vi sammen kan skabe. Vi ønsker også at gøre børnene mere bevidste om egen krop gennem bevægelse, som ikke er en del af deres naturlige bevægelsesmønster.

Yogagruppen bestod af 6 jævnaldrende børn, som lavede det samme hver dag i en uge. Første dag var der en dreng som ikke ønskede at deltage aktivt. Drengen sad hele tiden med i rundkredsen, men havde ikke lyst til at prøve aktiviteterne. I stedet observerede barnet, blev tilbudt voksenstøtte og blev anerkendt for sit ønske om blot at observere. På anden dagen var drengen stadig ikke interesseret i yogastillingerne, men ville gerne deltage med den store vejtræknings bold - her har vi fokus på vores vejtrækning, men øvelsen opleves mere med fokus på det fælles tredje, nemlig bolden, og derved en mere sikker vej ind i aktiviteten. På tredje dagen var drengen klar, nu vidste han hvad vi skulle og var tryk i både øvelserne og i det nye fællesskab vi havde skabt. Denne dag deltog barnet i hele yogaaktiviteten og med et smil på læben. Dette gentog sig resten af perioden. Den pågældende dreng er et barn som gerne befinder i periferien af fællesskabet. Gennem yogaforløbet fik vi skabt en vej ind i fællesskabet for ham. Barnet har fået en oplevelse af at være en del af noget sammen med vennerne og ikke kun ved siden af vennerne. Eftersom yogaen var den samme aktivitet hver dag i en periode, gav det barnet tid til, i sit eget tempo, at se det an og blive klar og stadig have muligheden for at deltage i aktiviteten og derigennem opnå succes.

Samarbejde med forældre om børns læring

I Børnehuset Firkløveret vægter vi dialog og samarbejde med forældrene højt. Vi ønsker, som pædagogisk personale, at kende til barnets styrker og svagheder både i dagtilbuddet og i hjemmet. Vi ønsker at kende ændringer i hjemmelivet, så vi kan støtte barnet bedst muligt. Ligeledes ønsker vi at informere forældrene om barnets dagligdag, trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbuddet. Er der ikke mulighed for at tale med forældrene ved aflevering og afhentning, så ringer vi gerne, så der er ro til at få talt sammen. Hvis barnet er indskrevet i Børnehuset Firkløveret fra 0-6 år tilbydes forældrene som minimum 6 samtaler. Derudover afholder vi samtaler ved behov enten ved forældreønsker eller vores ønske.

Praksiseksempel

Vi har et barn på en stue, hvor den generelle udvikling er forsinket. Vi afholder jævnligt møder med forældrene for at støtte dem og i fællesskab med forældrene kan vi handle bedst muligt i forhold til barnets trivsel, udvikling og dannelse.

Børn i udsatte positioner

Børn kan være i en udsat position uanset hvilken familiebaggrund barnet opvokser i. Det kan være forskellige kontekster som barnet befinder sig i der kan have betydning for om barnet er i en udsat position.

Når personalet får en særlig opmærksomhed på et barns trivsel, læring, udvikling og dannelse, inddrager og samarbejder vi løbende med forældrene. Det vurderes hvorvidt det er relevant at påbegynde et tværfagligt samarbejde omkring det pågældende barn. Der udarbejdes en handleplan, hvor konkrete tiltag besluttet og afprøves i en periode. Når perioden er slut, holdes der et opfølgende møde, hvor det besluttet om tiltagene skal ændres eller forsættes som de har gjort hidtil. Herefter planlægges der møder efter behov, evt. også med deltagelse af tværfaglige samarbejdspartnere.

Praksiseksempel

Vi ser på individet og tilrettelægger aktivitetstype, niveau og støtte derefter. Eksempelvis behøver en aktivitet ikke udføres ud fra barnets alder, men snare ud fra barnets udviklingstrin på det pågældende område. Nogle børn guides af en fast voksen for at skabe ro hos barnet til at kunne udvikle sig. Mens andre børn tilbydes bestemte aktiviteter for at styrke et bestemt område.

Sammenhæng til børnehaveklassen

I Køge Kommune starter de ældste børnehavebørn i SFO den 1. april det kalenderår børnene fylder 6 år. Det sidste år i børnehaven er tilrettelagt således at der i det pædagogiske læringsmiljø er en opmærksomhed på børnenes kommende SFO start. Vi arbejder bl.a. med børnefællesskaber og understøtter børnenes lyst til at lære samt deres mod på nye oplevelser. Derudover introducerer vi børnene til bogstaver, tal, mønstre, former mm.

Vi har et samarbejde med Kirstinedalsskolen, distriktsskolen, hvor vi besøger hinanden 4-5 gange inden SFO start.

Stuevis samler vi de ældste børnehavebørn 2 gange om ugen, hvor vi særligt arbejder med børnenes koncentration, relationer, modtagelse af en kollektiv besked og handling derefter, sociale kompetencer, selvhjulpenhed, renlighed mm.

Praksiseksempel

De ældste børn skulle arbejde med materialet fra "Cirkus Total" og historien om Cirkus Total. I historien spiser børnene jordnødder og salmiaklakrids for at blive stærke. Herefter fik de på eget initiativ "kæmpekræfter" og gik og løftede både stole og tunge kasser. Det fortsatte ude på legepladsen, hvor flere børn forsøgte at løfte de voksne.

Børnene laver deres eget cirkus på stuen komplet med løver, linedansere, cirkusdirektør, billetkontrollør og havfrue. De aftaler, øver, klipper billetter og skriver (med hjælp) navneskilte, laver manege, sætter stole op og invitere gæster og endelig viser de deres forestilling. Dette gøres flere dage i træk på tværs af forskellige legegrupperinger.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi er et dagtilbud med særlig fokus på natur, udeliv og science og har helt naturligt et samarbejde med Svenstrup Naturskole. Vi er blandt "Kulturfuglens" venner og har derfor mulighed for at benytte områder og faciliteter omkring Revlen. Hvert år til jul inviteres vi til at se teater i sognegården. For de ældste børnehavebørn har vi et samarbejde med Ravensborghallen og gymnastikinstruktørerne, hvor vi en gang ugentligt deltager i et planlagt og struktureret forløb.

Praksiseksempel

Svenstrup Naturskole udbyder naturkurser som nogle personaler deltager i et par gange om året. På kurserne får de inspiration til aktiviteter og læringsmiljøer der kan bruges i Børnehuset Firkløvet. Vi har også ind imellem besøg af naturvejlederen fra Svenstrup Naturskole, som byder ind med naturaktiviteter i nærområdet og på legepladsen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Fysisk børnemiljø

I vuggestuen har alle fire stuer et område til fysisk udfoldelse, her er en madras fra væg til væg. Børnene kan klatre i ribber, gyng, slå kolbøtter, der kan sættes hængekøje op og laves balancebane der ender i et godt hop til madrassen. Eller man kan ligge på madrassen og kigge i bøger. Der er også et område til rolig leg, hvor der både er borde i børnehøjde og normal højde. Ligeledes har nogle af stuerne inddraget deres depoter til lege/hyggekrog, som børnene kan trække sig ind i. Derudover har vi etableret lave skillevægge, der kan monteres af personalet, så gangarealet kan opdeles i små områder til leg i mindre grupper.

I børnehaven er der tre stuer, hvor der er et køkken og hvor alle har mulighed for at dele rummene op i mindre læringsmiljøer. Fra alle stuer er der udgang til legepladsen. Børnenes garderobe ligger i forlængelse af stuerne.

Både vuggestue og børnehave har en stor legeplads, hvor der er god plads til både motoriske udfoldelser, den vilde leg og til fordybelse.

Psykisk børnemiljø

Vi inddeler børnene i små grupper, når vi laver aktiviteter. Vi laver ofte aktiviteter der styrker relationerne mellem børnene. Vi har altid øje for, om der er børn der står lidt alene og har brug for støtte til at danne gode relationer til andre i børnegruppen. Som pædagogisk personale taler vi pænt til børnene, også hvis børnene har en adfærd vi ikke vil acceptere. På den måde viser og støtter vi børnene i hvordan vi og barnet selv sætter grænser på en god måde.

Æstetisk børnemiljø

På stuerne bæres der præg af børnenes igangværende aktiviteter/temaer. Under temaet er stuen pyntet med børnenes kreationer og udstyres med den rette udsmykning. Vi tager også gerne udsmykning med på legepladsen i form af fuglekugler lavet af kogler, fedt og korn eller crepepapir der bevæger sig, når det blæser og illustrerer vind for børnene. Derudover er vi bevidste om at visualisere forskellige legestationer for børnene f.eks. med legemad i ovnen i legekøkkenet og legeservice på bordene.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alsidig personlig udvikling 0-3-årige

Mål:

- Barnet skal lære at turde deltage i fællesskaber på tværs af alder-køn-kulturelle og sociale baggrunde, samt turde at tage eget initiativ i fællesskabet.
- Barnet skal lære at have tillid til egne evner, samt turde at udfordre dem i nye aktiviteter/situationer.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet, så barnets muligheder for at indgå i relationer og fællesskaber er passende for barnets nærmeste udviklings zone.
- Det pædagogiske personale skaber og opretholder en nær og tryk relation til barnet gennem hele barnets vuggestue tid.

Praksiseksempel:

Vi havde dinotema på stuen og havde lavet sanseposer med store dinofodspor, børnene fik bare tær og fodsporene blev lagt ud på stuen. Nogle børn deltog mens andre blev meget overvældet af aktiviteten og trak sig fra fællesskabet. Dagen efter prøvede vi fodsporene i en anden kontekst. Vi lagde dem på legepladsen, denne gang var der også plads til at trække sig og se aktiviteten an før egen deltagelse. Sansestimuliene var mindsket da børnene havde sko på (det var koldt). Det var en "gå til og fra" aktivitet og ikke en aktivitet der fyldte hele stuen/legepladsen uden plads til anden leg. Vi oplevede at alle børn deltog og at aktiviteten på børnenes initiativ blev til en fangeleg – store dinoer efter børnene.

Alsidig personlig udvikling 3-6-årige

Mål:

- Barnet skal lære at udtrykke sine følelser og behov.
- Barnet skal lære at føle sig som en del af fællesskabet.
- Barnet skal lære at have indlevelse i andre og kende sine egne grænser.
- Vi arbejder med at styrke hvert enkelt barns selvopfattelse og barnets eget værd.

Dette understøttes ved at:

- Vi sætter ord på de følelser barnet har i forskellige situationer. Vi spiller spil, og synger. Vi læser bøger bl.a. med historier fra "Fri fra mobberi."
- Vi guider, udfordrer og opmuntrer børnene i forskellige lege og aktiviteter. Vi holder samling og leger hvor alle børn kommer til orde.
- Vi understøtter barnets muligheder for at sige til og fra i legen.
- Vi møder børnene anerkendende og ser barnet uden at vurdere barnets præstation og giver barnet følelsen af at være god nok.
- Vi sørger for at alle børn bliver set og hørt.

Praksiseksempel:

Til morgensamlingen sang og legede vi "Se hvad jeg kan". Børnene skiftes til at gå ind i midten af kredsen og vise hvad de kan, nogle kan hoppe og nogle kan danse, andre kan stå på et ben eller tre ben. Et barn har fulgt nysgerrigt med. Men da det bliver hans tur, så vil han ikke ind i midten. En voksen spørger om han skal gå med. Drengen siger ja, rejser sig og sammen med den voksne, står han på tre ben.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Social udvikling 0-3-årige

Mål:

- At alle børn trives i fællesskabet trods forskelligheder (alder, køn og kulturel baggrund mm.)
- At alle børn har en følelse af ligestilling i et fællesskab, hvor alle bliver set og hørt.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Aktiviteter på stuen afholdes på forskellige niveauer, så alle børn i sidste ende har været en del af et fælles produkt.
- Når vi efter endt projekt ser og taler om produktet, har alle børn en ejerskabsfølelse. Vi hjælper børnene til at forstå at vi har skabt noget sammen i vores fællesskab.
- Gennem hele dagen støtter vi børnene i turtagning, så alle børn får lov til at komme med input og ideer, samt lærer at lytte til andres input og ideer. På den måde viser vi at alle børn er vigtige i fællesskabet.

Praksis eksempel:

Til samling tager vi sangposen frem og børnene skiftes til at vælge et stykke legetøj der repræsenterer en sang. Legetøjet placeres på pletten i midten, vi tæller til tre og synger sammen med fagter. Under samlingen italesætter det pædagogiske personale hvis tur det er til at vælge og hjælper de andre børn til at vise interesse og respekt for både det barn der vælger og den sang der skal synges. Vi oplever ofte at børnene selv fortæller hvis tur det er og at det bliver deres tur om lidt. Der kan opstå uro hvis et barn ønsker en sang der allerede er valgt, her italesætter det pædagogiske personale hvilket barn der har valgt sangen og at nu er det et andet barns tur til at vælge en ny og spændende sang. Dette for at vise barnet at der er andre der også kan lide den samme sang, det har de tilfælles, men også for at åbne barnet op for at der er flere gode valg.

Social udvikling 3-6-årige

Mål:

- At børnene oplever sig, som en del af forskellige meningsfulde fællesskaber i løbet af dagen.
- At børnene bliver i stand til at finde løsninger på konflikter med eller uden en voksen.
- At børnene oplever at blive set, hørt, forstået, og accepteret som den de er.
- At børnene indgår i betydningsfulde relationer med andre børn og voksne.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet, og planlægger aktiviteter så det understøtter barnets muligheder for at indgå i meningsfulde fællesskaber.
- Vi tilrettelægger læringsmiljøet med udgangspunkt i børneperspektiv, der betragter forskellighed som en ressource.
- Vi er gode rollemodeller som børnene kan spejle sig i.
- Vi anerkender børnene når de er gode kammerater.
- Vi sammensætter grupper der understøtter gode relationer.
- Vi er i dialog med børnene i hverdagen, om hvad det vil sige at være gode venner.

Praksis eksempel:

Vi har to piger på stuen hvor vi af og til oplever at begge piger leger for sig selv. Vi tilrettelægger en aktivitet efter pigernes interesser. Formålet var, at pigerne skulle få øje for hinanden og søge hinanden.

Nu ser vi at pigerne er glade for hinanden og sammen har de nogle gode lege.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Kommunikation og sprog 0-3-årige

Mål:

- At understøtte barnets sproglige udvikling så barnet kan sætte ord på egne følelser og sin omverden.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Der sættes ord på enhver handling, gøremål, følelser mm.
- Sprogtilignelsen understøttes både i små nære læringsmiljøer i form af planlagte aktiviteter, såvel som i hverdagssituationer.
- Barnets sproglige udvikling understøttes i voksen-barn relation og i barn-barn relation.

Praksiseksempel:

Ved måltidet, hvor et barn vifter med armene og siger lyde, som indikerer at barnet er tørstigt. Her understøtter den voksne barnet i dets følelser ved at italesætte, at barnet er tørstigt og hælde vand i barnets kop.

Kommunikation og sprog 3-6 år

Mål:

- At barnet skal tilegne sig kommunikative færdigheder.
- At barnet understøttes i at anvende sine kommunikative og sproglige færdigheder til at indgå i sociale sammenhænge

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet, så det altid understøtter den aktuelle børnegruppens kommunikative og sproglige udvikling.
- Vi arbejder med sprogligt og kommunikativt fokus hele dagen og i alle sammenhænge.
- Vi understøtter børnenes refleksive kompetencer til deres omverden og hinanden.

Praksis eksempler:

Løgnehistorier:

En pædagog fortæller en fantastisk historie om hvordan hun kom på arbejde. Hun fortæller hvordan vinden blæste hende og cyklen ind i et lokalt skovstykke og senere ned i en lokal sø. Børnene spørger ind til historien og vil have klarlagt detaljerne. Hvilken sø var det? Hvordan kom du op igen? Nogle dage senere, da vi er på tur, fortæller et af børnene, at det vist var i den her skov, at pædagogen blæste hen og at det var her hun mødte trolden.

Bordteater:

En pædagog sidder med en lille gruppe børn. Hun bruger et bordteater med træ figurer som forestiller Guldlok og de tre bjørne, til at fortælle netop den historie. Efterfølgende leger børnene med teateret og genfortæller historien med sproglige detaljer som stor, mellem og lille, tonefald og mimik.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse 0-3-årige

Mål:

- Barnets udvikling skal understøttes, så barnet lærer sin egen krop at kende.
- Barnet skal inviteres til bevægelse og få kropslige erfaringer i sociale fællesskaber.
- Barnet skal gennem sanselige læringsmiljøer tilegne sig kendskab til egen krop.

Hvordan understøttes dette:

- Igennem de daglige hverdagsrutiner blandt andet på badeværelset, i spisesituationer og i garderoben.
- Vi skaber nogle læringsmiljøer gennem de fysiske rammer.
- Ved at bruge naturen som udgangspunkt for sanselige aktiviteter.

Praksiseksempel:

I hverdagen bruger vi badeværelset som et læringsrum. Børnene får kendskab til selvhjulpenhed, når de selv tager tøj af og på. Både bevægelsen og kroppen benævnes.

Det fysiske læringsmiljø indbyder til at børnene lærer egen krop at kende, hvor der også er mulighed for at personalet kan understøtte og guide barnet i dets udfordringer og succeser.

Vi bruger vores omgivelser uden for institutionen til at tilrettelægge aktiviteter der indbyder til bevægelseslege, hvor børnene kan sanse, bevæge og kende egen krop. Naturen inspirerer til bevægelse, hvor børnene har mulighed for at opleve bevægelsesglæde ude i naturen. I naturen er der mulighed for at stimulere alle sanser, som giver børnene en virkelig oplevelse af verden. Samtidig får børnene en masse indtryk som gør at de kan danne ny viden og nye sanseindtryk.

Krop, sanser og bevægelse 3-6-årige

Mål:

- At barnet opnår glæde ved bevægelse og samtidig får kendskab til kroppens funktioner og sanser.
- At barnet udforsker og eksperimenterer med egen krop.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi understøtter barnets mod til at eksperimenterer med sanserne og brug af kroppen.
- Vi tilrettelægger læringsmiljøer der understøtter barnets muligheder for at udforske og eksperimenterer med egen krop både ude og inde.

Praksis eksempler:

Motorikbanen:

Om formiddagen havde vi lavet en motorikbane ude på legepladsen. Her skulle børnene kravle, gå på line, hoppe med begge ben og slå en kolbøtte. Vi fortalte børnene, at de skulle kigge på deres navle, for at slå kolbøtten rigtigt.

Om eftermiddagen blev motorikbanen stående til fri afbenyttelse for børnene. Vi oplevede hvordan børnene overtog styringen og guidede hinanden igennem banen. Særligt fokus havde de på at man skulle se på navlen, når man slog en kolbøtte.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science 0-3-årige

Mål:

- At børnene er nysgerrige og undersøgende i naturen.
- At give børnene indblik i årstiderne.
- At børnene bliver præsenteret for forskellige udemiljøer.
- At børnene får en forståelse af adfærd i deres omgivelser
- At børnene oplever naturen i forskellige former.
- At vi bringer naturen indenfor.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger aktiviteter så det understøtter børnenes naturlige nysgerrighed og mulighed for at have en eksperimenterende tilgang.
- Vi tilrettelægger læringsmiljøerne så børnene får udviklende oplevelser med naturen og udelivet.
- Vi bringer naturen udefra og ind for at etablere en kobling med naturen og dets finurligheder.
- Vi er gode rollemodeller og går foran for, at vise vejen frem.
- Vi arbejder med fokus på bæredygtighed i et bredspektret perspektiv.

Praksiseksempel:

Vi bringer naturen indenfor når dette tillader det. Fx en dag opdagede to børn på stuen en edderkop som sad uden for stuens vindue. Pædagogen rakte ud efter edderkoppen og tog den med ind på stuen. Edderkoppen fik lov til at kravle på en af børnene mens det andet barn holdt sig på afstand.

Natur, udeliv og science 3-6-årige

Mål:

- Barnet skal understøttes i dets erfaringsdannelse med en kritisk tilgang, herunder nysgerrighed, undren & eksperimenterende.
- At bruge naturen som aktiv medskaber.
- Barnet skal understøttes i at bruge sine sanser i en social og kropslig sammenhæng.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så det understøtter barnets naturlige nysgerrighed og muligheder for at have en eksperimenterende tilgang.
- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så barnet får alsidige oplevelser med natur, udeliv og science.
- Vi arbejder med en nysgerrig og eksperimenterende tilgang og er gode rolle modeller.

Praksis eksempel:

En båldag

Vi har forberedt os et par dage før, ved at børnene skal være med til at hugge brænde.

Børnene får en kollektiv besked fra den voksne, som handler om de regler der er, når man hugger brænde og hvad vi skal være opmærksomme på.

Børnene sidder stille og tålmodigt og venter på at det bliver deres tur. Deres kropssprog fortæller, at de virkelig gerne vil være med og glæder sig.

De får brugt deres krop og får et selvværdsboost, ved at de rent faktisk lykkes med at få hugget brændestykker af, når de slår med kølen på øksen.

Efter et par dage kommer båldagen. Der henter vi alle sammen de ting der skal bruges; brænde, optændingsmateriale, vand og brandtæppe. Børnene henholdsvis trækker vognen, hvor gryderne er på, bærer kasserne med brænde og bærer spandene med vand. Alle børn hjælper til. Børnene lægger brænde til rette til et pagodebål. En af de ældste børn får til opgave, at stryge tændstikker og tænde bål med dem. Vi snakker om at vi skal passe på os selv og hinanden, når bålet bliver tændt, og hvorfor vi skal have vandet med i bålhuset helt fra starten af. Imens vi venter på at bålet bliver helt varmt, sidder vi og snakker om alt hvad der falder os ind. "Hvorfor går røgen op til vejrs?" "Hvad kan I bedst lide ved det vi laver lige nu?" (der laves eksempelvis varm kakao, varmt saftevand og suppe)

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur, æstetik og fællesskaber 0-3-årige

Mål:

- Barnet bliver introduceret til forskellige traditioner (jul, fastelavn, påske, sommerfest, halloween og julefest), samt det 4 årstider.
- Vi vil gerne styrke børnenes interesse og glæde ved at skabe og være skabende og samtidig give mulighed for at vælge til og fra.

Dette understøttes pædagogiske ved at:

- Vi tilrettelægger at børnene er med i processer og giver mulighed og kendskab til de forskellige materialer/redskaber, som de selv er med til at vælge evt. på ture/natur og farve på maling.
- Vi tilrettelægger at børnene får kendskab til traditioner, danse, sange, musik, udklædning, teater, bøger, spil og medielære.
- Vi ligger rammerne for en almen dannelses kultur i at være nærværende ved at sige godmorgen, farvel, tak for mad, sov godt mm.
- Vi sikrer, at børnefællesskabet bliver styrket ved at give tryghed, nærvær, demokratiske fællesskaber og kærlig omsorg.

- Vi hjælper børnene med at være anerkendende i relationen til hinanden, samt se og lytte til hinanden.
- Vi er som voksne opmærksomme på at vi går foran, bagved og ved siden af.

Praksis eksempel:

Vi har bondegårdstema, vi tegner en bondegård og taler om hvilke dyr der bor på en bondegård. Børnene vælger f.eks. ko, får, høne, traktor og hvert barn får en skabelon af det valgte dyr at male på og klippe ud, efterfølgende bliver dyrene hængt op på væggen ved siden af bondegården. Børnene får mulighed for at få kendskab til de forskellige male-materialer og vi sætter ord på de forskellige farver børnene vælger. Vi synger "Jens Hansen havde en bondegård", børnene synger med og siger dyrelydene.

Temaet strækker sig over 3 måneder, så børnene bl.a. har mulighed for at lære fagtesangene at kende. I læringsrummet erfarer børnene at være en del af et fællesskab.

Kultur, æstetik og fællesskab 3-6 år

Mål:

- Barnet bliver introduceret til fællesskabet og får lov til at deltage på en alsidig måde.
- Vi præsenterer barnet for forskellige kulturelle traditioner.
- Vi skaber rammerne for at barnet får mulighed for at skabe sin identitet ved at inddrage forskellige remedier og redskaber, som blandt andet kan stimulere og udfordre fantasi, undren og kreativitet, for på den måde at skabe erfaringsdannelse.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi prøver at skabe en kultur, som handler om at man har venskaber på tværs af alder, samt jævnaldrende. Vi hjælper hinanden.
- Vi har det gode inkluderende fællesskab og giver vi barnet mulighed for at aflure og deltage på en alsidig måde.
- Vi har fokus på barnets spor, til at planlægge og udføre pædagogiske tiltag og aktiviteter.
- Vi har fokus på den nærmeste udviklingszone; hvor kan jeg bedst udfordre barnet i det læringsmiljø, vi er i nu?

Praksis eksempel:

En praksisfortælling fra hverdagen med storbørnsgruppen, Cirkus Total: "Vi sidder på gulvet. Børnene sidder rundt om den voksne. Kapitel 10 bliver læst op som dialogisk læsning. Børnene får at vide, at de selv skal bestemme hvad de skal lave i dag inden for Cirkus Total emnet. De får ti minutter til at forhandle om hvad de har besluttet sig for. De beslutter sig for at de gerne vil have ansigtsmaling (fokuseret opmærksomhed), og at den voksne skal være cirkusdirektør/tryllekunstner Orlando, "for så kan du jo trylle os om fra hunde til sommerfugle". De vil gerne lege med hele tavlen fra Cirkus Total med magneter (demokrati). Hvert barn rækker sin arm i vejret, da de skal fortælle hvad der er blevet forhandlet frem til. Børnene får først creme på i ansigtet, hvor de siger: "det er koldt." "det er blødt." "det kilder." Et barn har erfaret fra tidligere, at glimmeret vil klø og derfor ikke har lyst til at få det på. Da aktiviteten er slut, begiver børnene sig ud i garderoben, hvor den voksne spørger: "hvad skal I så ud at lege?" "jamen, vi skal ud at lege sommerfugle, for sommerfuglene skal jo flyve."

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr som udvikler og kvalificere vores pædagogiske læringsmiljø?

Evaluering af det pædagogiske arbejde sker løbende som en naturlig del af hverdagens pædagogiske overvejelser og vurderinger. En mere metodisk refleksion sker ved de enkelte gruppers stuemøder.

Sammen med de Faglige Fyrtårne vil ledelsen mødes på tværs af afdelingerne og erfaringsudveksle for at optimere udviklingen og kvalificeringen af vores pædagogiske læringsmiljøer.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi vil arbejde på at skabe en systematisk og lettilgængelig evalueringsskulturr, der sikrer styrkelse at vores pædagogiske praksis mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

For at kvalificere vores evalueringsskulturr vil vi på et personalemøde drøfte forskellige muligheder for evalueringsskulturrmetoder.

